

Predbežná štúdia

Názov kontrolnej akcie:	<i>Analýza systému vnútornej kontroly zabezpečovaná hlavnými kontrolórmí</i>		
Účel kontrolnej akcie:	<i>Identifikovať zmeny v podmienkach vnútorného kontrolného systému zabezpečovaného hlavnými kontrolórmí a ich dopad na účinnosť vnútorného kontrolného systému.</i>		
Rozsah kontrolnej akcie	Uvedte: ČO zber údajov o pôsobení hlavných kontrolórov v podmienkach obcí SR KTO subjekty miestnej územnej samosprávy (mestá a obce) KDE celá SR		
Gestor kontrolnej akcie:	Sekcia kontroly – expozitúra Nitra		
Časový harmonogram kontrolnej akcie:	od:03/2024	do: 07/2024	<i>KA bude ukončená Analýzou systému a neplánuje sa jej ďalšie pokračovanie v zmysle rozhodnutia Plánovacej rady.</i>
Predpokladaný počet kontrolórov zapojených do kontrolnej akcie:			

1. Základné údaje o kontrolovanej oblasti/problematike

Zákon o obecnom zriadení upravuje v podmienkach SR ako jeden z prvkov vnútorného kontrolného systému postavenie hlavného kontrolóra. Jeho zákonné kompetencie a pôsobnosť sú upravené zákonom a tieto sú vykonávané v rámci úväzku, ktorý vyplýva hlavnému kontrolórovi obce z pracovnej zmluvy. Výšku tohto úväzku stanoví obecné zastupiteľstvo vo vyhlásenej voľbe hlavného kontrolóra.

Výška úväzku môže mať za istých okolností vplyv na účinnosť tohto kontrolného mechanizmu. Ide o prípady, kedy má hlavný kontrolór veľmi malý úväzok, alebo má veľké množstvo úväzkov. V oboch prípadoch hrozí, že kontrola bude vykonávaná formálne a nesplní svoj účel.

2. Zdôvodnenie výberu témy na kontrolu

NKÚ SR už v minulosti vykonal analýzu systému vnútornej kontroly zabezpečovanej hlavnými kontrolórmí. Súčasťou tejto analýzy bolo vytvorenie unikátnej databázy hlavných kontrolórov miest a obcí SR.

Na základe tejto analýzy boli v systéme vnútornej kontroly identifikované riziká v súvislosti s účinnosťou vnútorného kontrolného systému. Uvedený systém je financovaný z verejných zdrojov, pričom jeho výška sa pohybuje na úrovni ročného rozpočtu NKÚ SR.

3. Prístup ku kontrole

Prístup orientovaný na systém a súčasne bol uplatnený prístup z dola na hor.

4. Kontrolné otázky, kritériá, dôkazy, metódy zberu a hodnotenia dôkazov, riziká kontroly a pravdepodobné výstupy kontrolnej akcie

Na získanie údajov bola použitá forma elektronického dotazníku, ktorý bol elektronicky distribuovaný na všetky mestá a obce SR. Dotazník bol zameraný na získanie informácia o hlavnom kontrolórovi a výške jeho úväzku.

Výstupom z KA bola analýza systému vnútornej kontroly zabezpečovaná hlavnými kontrolórmí.

5. Vyhodnotenie odborných znalostí a skúseností potrebných pre výkon kontrolnej akcie

KA bola personálne zabezpečená kontrolórom, ktorý má skúsenosti s kontrolou v podmienkach územnej samosprávy a súčasne bol vedúcim obdobnej KA v minulosti.

2024

Analýza systému vnútornej kontroly zabezpečovanej HK

Predbežná štúdia

SPRACOVAL

Mgr. Dušan Hrkeľ, kontrolór expert
Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Nitra jún 2024

OBSAH

POJMY	5
ÚVOD DO PROBLEMATIKY	6
I. ANALÝZA V RÁMCI SR	7
II. ANALÝZA JEDNOTLIVÝCH KRAJOV	14
II.1 NITRIANSKY KRAJ	14
II.2 TRENČIANSKY KRAJ	17
II.3 TRNAVSKÝ KRAJ	20
II.4 ŽILINSKÝ KRAJ	23
II.5 KOŠICKÝ KRAJ	26
II.6 PREŠOVSKÝ KRAJ	29
II.7 BRATISLAVSKÝ KRAJ	32
II.8 BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ	34
III. STAKEHOLDERI	37
IV. ZÁVERY	38

Pojmy

VYUŽÍVANÉ POJMY	VÝZNAM
obec	obec, mestská časť resp. mesto podľa Štatistického úradu s vlastnou právnou subjektivitou
vyplnený dotazník návratnosť	dotazník vyplnený obcou, ktorý však môže byť vyplnený nekorektne údaj získaný ako podiel počtu oslovených obcí a obcí, ktoré zaslali vyplnený dotazník
mikroúväzkový HK	definovaný v rámci analýzy ako HK, ktorého výška úväzku je 9 % a menej
makroúväzkový HK	definovaný v rámci analýzy ako HK, ktorého súčet viacerých úväzkov presahuje viac ako 100 %, resp. počet obcí, kde vykonáva činnosť HK je rovná alebo vyššia ako 7
hlavný kontrolór (HK)	osoba, ktorú obecné zastupiteľstvo príslušnej obce zvolilo uznesením do funkcie HK
útvar hlavného kontrolóra (ÚHK)	organizačná jednotka, ktorú tvoria okrem HK aj ďalší kontrolóri

Úvod do problematiky

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky ako národná autorita pre oblasť kontroly vypracoval analýzu systému vnútorného kontrolného systému na podmienkach miest a obcí SR. Cieľom bolo identifikovať zmeny v systéme vnútornej kontroly zabezpečovanej prostredníctvom hlavných kontrolórov a útvarov hlavných kontrolórov v porovnaní s obdobím spred 5 rokov.

Tento vnútorný kontrolný mechanizmus subjektov územnej samosprávy (pozn. mestá a obce SR) by mal predstavovať nezávislý orgán kontroly, ktorého úlohou je odhaľovať nedostatky v činnosti miest, obcí ale aj organizácií napojených na ich rozpočet (pozn. príspevkové a rozpočtové organizácie) alebo organizácií nimi zriadenými. Ďalej by mal kontrolovať dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov ako aj všeobecne záväzných nariadení, prípadne ostatných vnútorných aktoch riadenia pri výkone samosprávnych činností, súlad vnútorných noriem (napr. VZN, smernice, pokyny) so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

NKÚ SR sa opätovne zameril na najkritickejšie miesta fungovania tohto systému, ktorým sú ľudské zdroje. Kontrolóri nielen na základe výsledkov kontrol z minulých rokov identifikovali viacero rizikových oblastí súvisiacich s činnosťou hlavných kontrolórov. Základným predpokladom na zabezpečenie účinného systému kontroly zabezpečovaného HK sú kvalifikačné a odborné predpoklady, ale aj priestor, ktorí majú HK na výkon svojej činnosti. Kým kvalifikačné predpoklady sú definované v zákone o obecnom zriadení (§ 18a, ods. 1 – ukončené minimálne úplne stredné vzdelanie), tak rozsah, ktorý umožňuje vykonávať činnosť HK si určujú jednotlivé subjekty územnej samosprávy samostatne.

Toto riziko môže mať dvojakú podobu: buď je úväzok príliš malý a hovoríme o tzv. „mikroúväzkovom HK“ a celkový čas, ktorý strávi kontrolou sa počíta na niekoľko hodín mesačne. Druhým extrémom je stav, ak má HK veľké množstvo pracovných úväzkov a hovoríme o tzv. „makroúväzkovom HK“, čo môže spôsobiť, že nebude mať dostatok času na výkon kontrolnej činnosti vo všetkých obciach. Obce, v ktorých takýto HK pôsobia pritom nemusia mať vedomosť o tom, že vykonávajú činnosť HK aj v iných obciach.

V oboch prípadoch dochádza k riziku formálneho výkonu kontrolnej činnosti, čo má za následok neúčinnosť kontrolného systému. Pre porovnanie, z hľadiska finančnej náročnosti ide na zabezpečenie systému vnútornej kontroly zabezpečovanej HK z verejných financií ročne viac finančných prostriedkov ako je ročný rozpočet NKÚ SR.

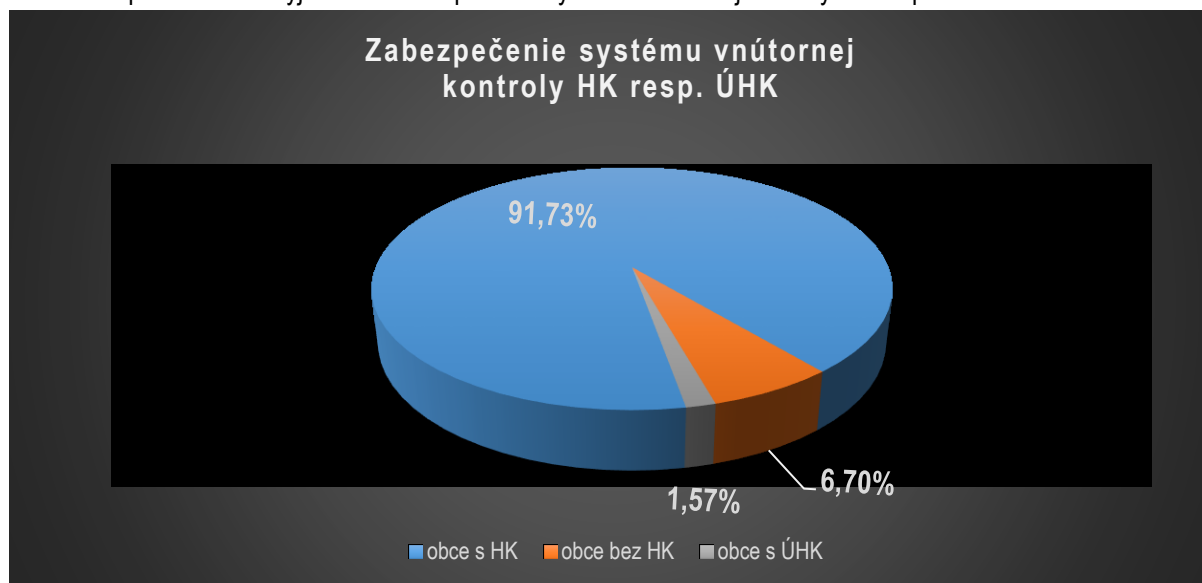
I. Analýza v rámci SR

S využitím § 22 zákona o NKÚ SR oslovila expozitúra Nitra NKÚ SR všetky obce a mestá (vrátane mestských častí hlavného mesta Bratislava a mesta Košice) Slovenska so žiadosťou o poskytnutie informácií týkajúcich sa inštitútu HK, resp. zriadenia ÚHK. Kontrolóri zvolili formu elektronického dotazníka, ktorý minimalizoval čas potrebný na jeho vyplnenie a doručenie.

Z celkového počtu miest a obcí SR (vrátane mestských častí) vyplnilo dotazník 2 926 obcí, teda všetky oslovené územnosprávne jednotky Slovenska. Analýzou poskytnutých údajov bolo zistené, že systém vnútornej kontroly zabezpečený prostredníctvom HK alebo ÚHK malo celkovo 2 730 obcí. 196 obcí nemalo HK zvoleného vôbec. V rámci SR v súčasnosti pôsobí 1 410 HK.

Porovnanie 2020 vs. 2024 - v roku 2024 došlo k malej zmene v štruktúre tohto systému. Počet obcí so zvoleným HK mierne vzrástol, čo bolo spôsobené znížením počtu obcí bez zvoleného HK. Taktiež mierne vzrástol počet miest, ktoré mali zriadený ÚHK.

Graf č. 1 – percentuálne vyjadrenie zabezpečenia systému vnútornej kontroly HK resp. ÚHK

Zdroj: vlastné údaje

Údaje poskytnuté subjektami miestnej územnej samosprávy boli spracované do najaktuálnejšej databázy o HK. Táto poskytuje najmä údaje o zvolenom HK (pozn. o súčasnom, ale aj predchádzajúcom HK), výške jeho úväzku, ale aj výške úväzku predchádzajúceho HK. Následne bolo možné identifikovať zmenu výšky úväzku v porovnaní s pôsobením predchádzajúceho HK a jej vplyv na financovanie systému vnútornej kontroly zabezpečovanej HK. Celkový rozsah údajov spracovaných v tejto databáze predstavuje viac ako 70 tisíc údajov.

Hlavnou myšlienkou analýzy bolo na základe získaných údajov identifikovať zmeny v rámci identifikovaných rizikových oblastí, tj. zabezpečenie vnútornej kontroly prostredníctvom „mikroúväzkových“ a „makroúväzkových“ HK a ich vplyv na verejné financie.

Z celkového počtu 2 730 obcí, ktoré mali zvoleného HK, alebo mali zriadený ÚHK, vykonávali „mikroúväzkovú“ HK činnosť na 862 samosprávach, čo predstavuje 31,58 %. Prehľad o stave a počte „mikroúväzkových“ HK v rámci SR v členení podľa jednotlivých krajov je uvedený v tabuľke č. 1 a grafe č. 2.

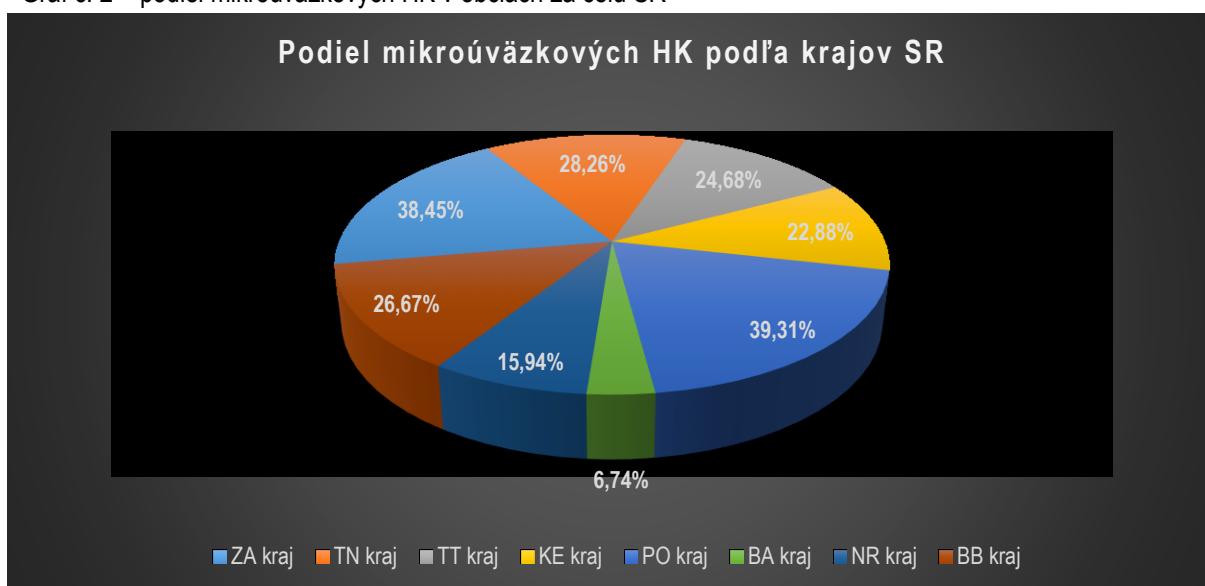
Tabuľka č. 1 – počet mikroúväzkových HK podľa krajov za celú SR

HK	ZA kraj	TN kraj	TT kraj	KE kraj	PO kraj	BA kraj	NR kraj	BB kraj	SPOLU SR
počet	84	78	114	81	261	6	40	198	862
podiel	38,45%	28,26 %	24,68%	22,88%	39,31%	6,74%	15,94%	26,67%	31,58%

Zdroj: vlastné údaje

Porovnanie 2020 vs. 2024 – v uvedenej oblasti bolo identifikované mierne zlepšenie. Celkový počet obcí s pôsobnosťou „mikroúväzkových“ HK klesol o 3,51% (59 obcí).

Graf č. 2 – podiel mikroúväzkových HK v obciach za celú SR

Zdroj: vlastné údaje

V ďalšej rizikovej oblasti, teda zabezpečenie vnútorného kontrolného systému prostredníctvom makroúväzkových HK bolo zistené nasledovné. Z celkového počtu obcí, ktoré majú zvoleného HK, bolo identifikovaných spolu 110 makroúväzkových HK, ktorí spolu kontrolovali 866 obcí. čo predstavuje 31,72% podiel zo všetkých obcí SR. Celkový počet makroúväzkových HK pôsobiach v SR je vyšší, ako počet týchto kontrolórov v kraji. Uvedené je spôsobené tým, že HK v rámci daného kraja nespĺňa kritérium na makroúväzkového HK definované v tejto analýze. Súčasne však tento kontrolór pôsobí vo viacerých krajoch. V rámci jeho pôsobenia vo viacerých krajoch už spĺňa kritéria pre makroúväzkového HK. Detailný prehľad je uvedený v tabuľke č. 2 a grafe č. 3.

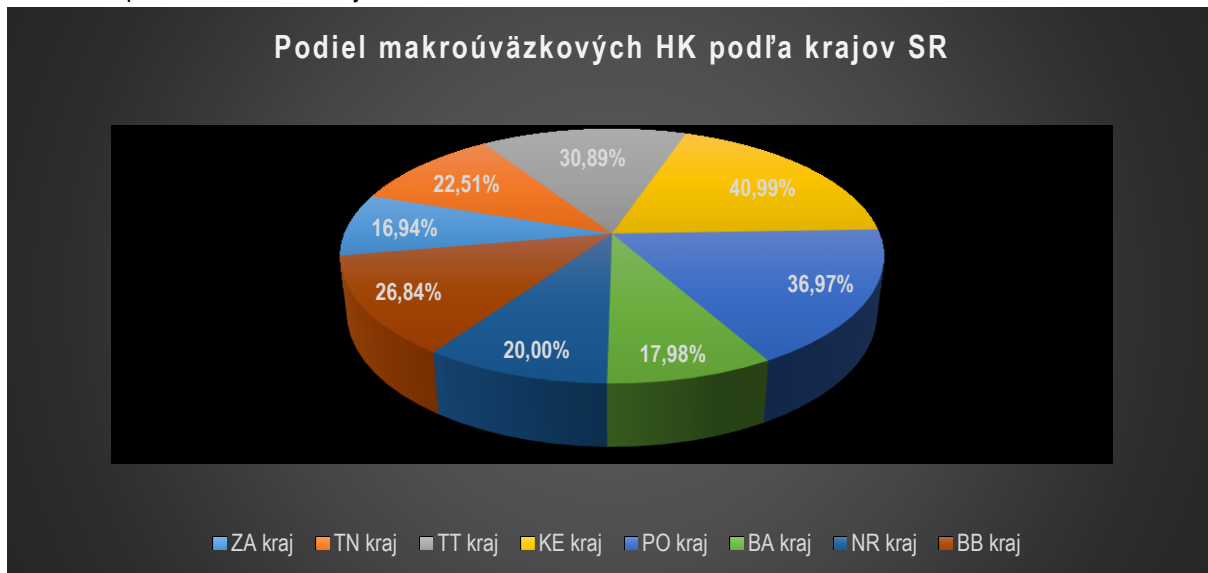
Tabuľka č. 2 – počet makroúväzkových HK podľa krajov

	ZA kraj	TN kraj	TT kraj	KE kraj	PO kraj	BA kraj	NR kraj	BB kraj	SPOLU SR
počet	7	6	11	23	23	3	13	15	110
počet kontrolovaných obcí	51	61	76	182	200	16	70	131	866
podiel obcí	16,94%	22,51%	30,89%	40,99%	36,97%	17,98%	20,00%	26,84%	31,72%

Zdroj: vlastné údaje

Porovnanie 2020 vs. 2024 – v uvedenej oblasti došlo k zhoršeniu stavu. Celkový počet makroúväzkových HK stúpol o 33 HK. Rovnako tak stúpol počet obcí (nárast o 222 obcí), na ktorých títo kontrolóri vykonávajú činnosť HK. V rámci uvedenej oblasti ide o nárast o 7,46 %.

Graf č. 3 – podiel makroúväzkových HK v obciach za celú SR

Zdroj: vlastné údaje

Ďalej bol analýzou zistené, že v 2 730 subjektoch územnej samosprávy vykonáva kontrolnú činnosť celkovo 1 410 HK, čo znamená, že na jedného HK pripadajú v SR v priemere takmer dve obce. Detailný prehľad o počte úväzkov HK v rámci SR je uvedený v grafe č. 4.

Graf č. 4 – prehľad počtu úväzkov všetkých HK za celú SR

Zdroj: vlastné údaje

Porovnanie 2020 vs. 2024 – počet kontrolórov, ktorí vykonávajú činnosť HK klesol o 124 HK, čo indikuje zhoršenie stavu, nakoľko menší počet HK dohliada na nakladenie s verejnými prostriedkami a títo HK sa presunuli do kategórie HK s väčším počtom úväzkov. Najväčšia zmena sa prejavila v počte HK, ktorý vykonávajú činnosť

na jednej obci, ktorých počet klesol o 161. Najväčší nárast počtu HK bol identifikovaný v hraničnej oblasti počtu úväzkov (pozn. výkon činnosti HK na 6 a 7 subjektoch súčasne). Celkovo vzrástol počet HK, ktorí vykonávajú činnosť HK na 6 a viacerých obciach o 26 HK.

Z analýzy vyplynulo, že za uplynulých 5 rokov nedošlo k zlepšeniu situácie, ktorá by indikovala zvýšenie miery účinnosti vnútorného kontrolného systému zabezpečovaného prostredníctvom HK. Na jednej strane počet obcí

bez zvoleného HK klesol (o 16 obcí) a mierne klesol aj počet mikroúväzkových HK, čo je však možné pripísať snahe obcí „zatraktívniť“ túto oblasť, nakoľko je problematické vôbec obsadiť funkciu HK s mikroúväzkom. V zmysle platnej legislatívy sú všetky obce bez ohľadu na svoju veľkosť povinné mať zvoleného HK. V opačnom prípade dochádza k porušeniu zákona o obecnom zriadení.

Na druhej strane v porovnaní s predchádzajúcim obdobím stúpol počet HK, ktorí vykonávajú činnosť na viacerých obciach. Z pohľadu makroúväzkových HK vzrástol ich počet významne, nakoľko svojou činnosťou pokrývajú o 222 obcí viac v porovnaní s predchádzajúcim obdobím. Za kritické je možné považovať výkon činnosti HK v prípadoch ak výška všetkých jeho úväzkov presahuje viac ako 170% - 22 kontrolórov, resp. počet obcí, na ktorých vykonáva činnosť HK je vyšší ako 10 – 30 kontrolórov. Prehľad o počte týchto HK je uvedený v tabuľke č. 3 a č. 4.

Tabuľka č. 3 – prehľad počtu makroúväzkových kontrolórov podľa výšky úväzku podľa krajov

Výška úväzku	Počet HK							
	ZA kraj	TN kraj	TT kraj	KE kraj	PO kraj	BA kraj	NR kraj	BB kraj
101% - 119%	3	1	2	9	4	3	3	3
120% - 139%	2	1	2	4	6	2	5	4
140% - 159%		2	1	2	2		2	4
160% - 179%	1		1	3	1	1	2	
180% - 199%			2	1	2			1
200% a viac		2	2	1	1			

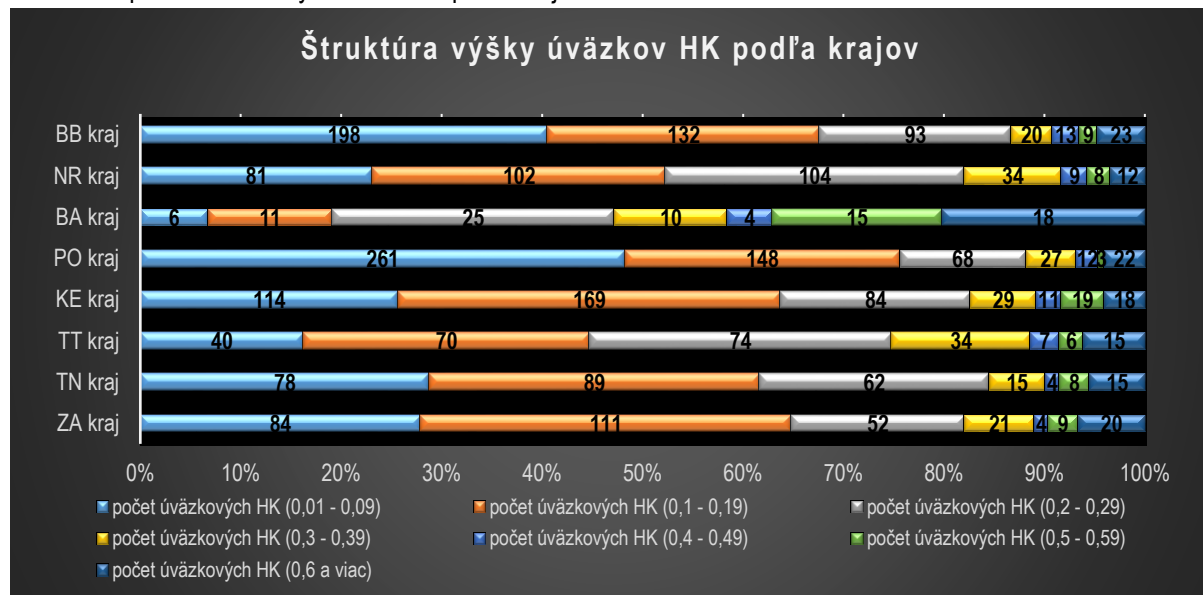
Tabuľka č. 4 - prehľad počtu makroúväzkových kontrolórov podľa počtu úväzkov podľa krajov

	Počet HK							
	ZA kraj	TN kraj	TT kraj	KE kraj	PO kraj	BA kraj	NR kraj	BB kraj
7 úväzkov	1	1	1	3	3		2	5
8 úväzkov	2		1	2	5		2	1
9 úväzkov			1	2	1		1	1
10 úväzkov				4	3			1
11 úväzkov		1	1	1	1			1
12 úväzkov	1			2				1
13 úväzkov		1						
14 úväzkov					1			
15 úväzkov								2
16 úväzkov				1	1			
17 úväzkov								
19 úväzkov		1						
27 úväzkov					1			

Zdroj: vlastné údaje

Ďalej kontrolóri zisťovali štruktúru úväzkov HK. Úväzky boli rozdelené do siedmych kategórií. Prvú kategóriu tvorili mikroúväzkoví HK, teda tí, ktorých výška úväzku bola 9 % a menej. Poslednú kategóriu tvorili úväzky HK, ktorých výška úväzku bola rovná alebo vyššia ako 60 %. Do tejto kategórie boli zaradení všetci HK, vrátane kontrolórov ÚHK. Detailný prehľad o štruktúre úväzkov v rámci celej SR je uvedený v grafe č. 5.

Graf č. 5 – prehľad štruktúry úväzkov HK podľa krajov

Zdroj: vlastné údaje

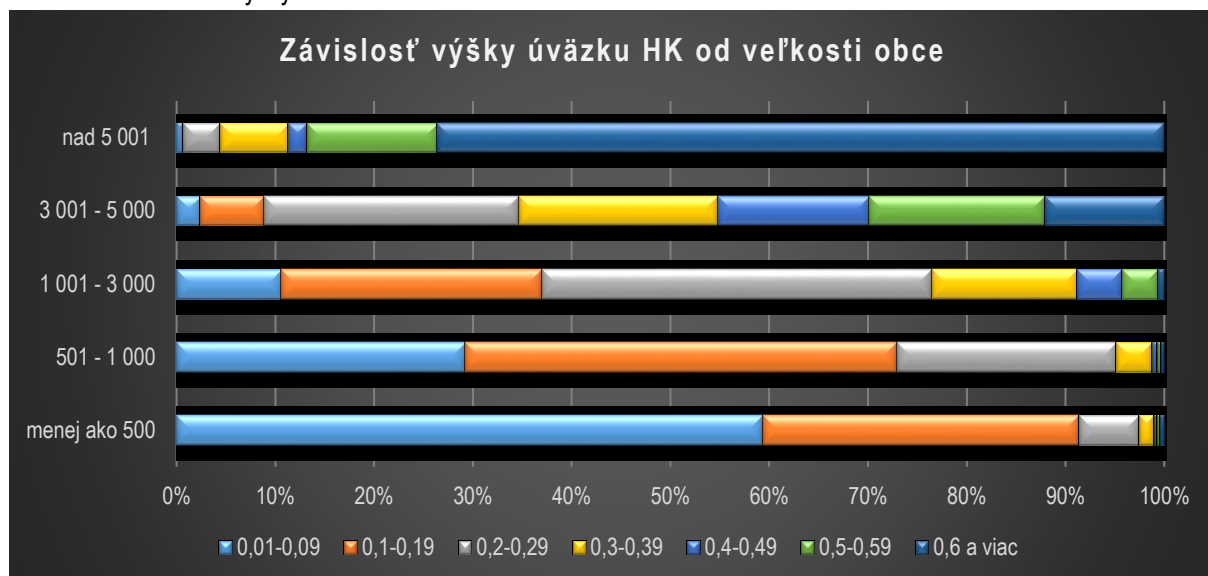
Analýzou poskytnutých údajov bolo opakovane potvrdené, že existuje závislosť medzi veľkosťou obce (pozn. počet obyvateľov) a výškou úväzku HK. Malé obce vzhľadom na veľkosť rozpočtu, s ktorým disponujú, majú obmedzené finančné možnosti v súvislosti s výškou úväzku HK, ktorý môžu HK ponúknuť. Z hľadiska zachovania objektivity je potrebné doplniť, že rozsah činností, ktoré tieto obce reálne zabezpečujú je nižší, čo má priamy vplyv na rozsah kontrolnej činnosti. S rastúcim počtom obyvateľov obce rastie aj výška úväzku HK. Detailný prehľad za celú SR je uvedený v tabuľke č. 5 a grafe č. 6.

Tabuľka č. 5 – prehľad výšky úväzkov HK podľa veľkostných kategórií obce v SR

Veľkosť obce	Počet obcí	Výška/Podiel úväzku HK						
		0,01-0,09	0,1-0,19	0,2-0,29	0,3-0,39	0,4-0,49	0,5-0,59	0,6 a viac
menej ako 500	950	564	304	58	14	3	3	4
		59,37%	32,00%	6,11%	1,47%	0,32%	0,32%	0,42%
501 - 1 000	724	212	316	161	26	4	3	2
		29,28%	43,65%	22,24%	3,59%	0,55%	0,41%	0,28%
1 001 - 3 000	773	82	204	305	114	35	28	5
		10,61%	26,39%	39,46%	14,75%	4,53%	3,62%	0,65%
3 001 - 5 000	124	3	8	32	25	19	22	15
		2,42%	6,45%	25,81%	20,16%	15,32%	17,74%	12,10%
nad 5 001	159	1	0	6	11	3	21	117
		0,63%	0,00%	3,77%	6,92%	1,89%	13,21%	73,58%
SPOLU	2730	862	832	562	190	64	77	143
		31,58%	30,48%	20,59%	6,96%	2,34%	2,82%	5,24%

Zdroj: vlastné údaje

Graf č. 6 – Závislosť výšky úväzku HK od veľkosti obce

Zdroj: vlastné údaje

Súčasťou analýzy bolo aj spracovanie odhadu nákladov na zabezpečenie systém vnútornej kontroly prostredníctvom HK resp. ÚHK. Odhad nákladov vychádzal z deklarováných úväzkov HK, priemernej mzdy v národnom hospodárstve v rokoch 2019 až 2023 a zákonom stanoveného koeficientu zodpovedajúcemu veľkostnej kategórii obce podľa počtu obyvateľov. Tieto predstavovali základ pre výpočet mzdy HK a boli východiskom pre stanovenie odhadu výšky nákladov za rok 2020 - 2024. Pri ÚHK kontrolóri vychádzali z výšky úväzku HK a počtu zamestnancov, ktorí pracujú na ÚHK.

Bolo zistené, že 46 miest má zriadený ÚHK s aspoň jedným zamestnancom. Zvyšné mestá mali zvoleného úväzkového HK.

Kontrolóri ďalej spracovali prehľad zmien výšky úväzkov HK. Prehľad o počte, výške a podiele zmien v úväzkoch HK spracovali do tabuľky č. 6

Tabuľka č. 6 – prehľad zmien v úväzkoch HK podľa krajov

Výška úväzku	Počet HK					
	Obec		Nárast		Pokles	
	počet zmien	% podiel	počet zmien	% zmeny	počet zmien	% zmeny
ZA kraj	92	31 %	66	9 %	26	11 %
TN kraj	69	25 %	55	7 %	14	10 %
TT kraj	80	33 %	64	11%	16	11 %
KE kraj	127	29 %	104	8 %	23	17 %
PO kraj	166	31 %	139	6 %	27	10 %
BA kraj	19	21 %	12	13 %	7	12 %
NR kraj	95	27 %	74	8 %	21	10 %
BB kraj	116	24 %	94	7%	22	17%
SPOLU	764	28 %	608		156	

Zdroj: vlastné údaje

Na základe získaných informácií je možné konštatovať, že k zmene výšky úväzku HK došlo na takmer každej tretej obci na Slovensku, pričom v 78 % prípadov išlo o navýšenie úväzku HK.

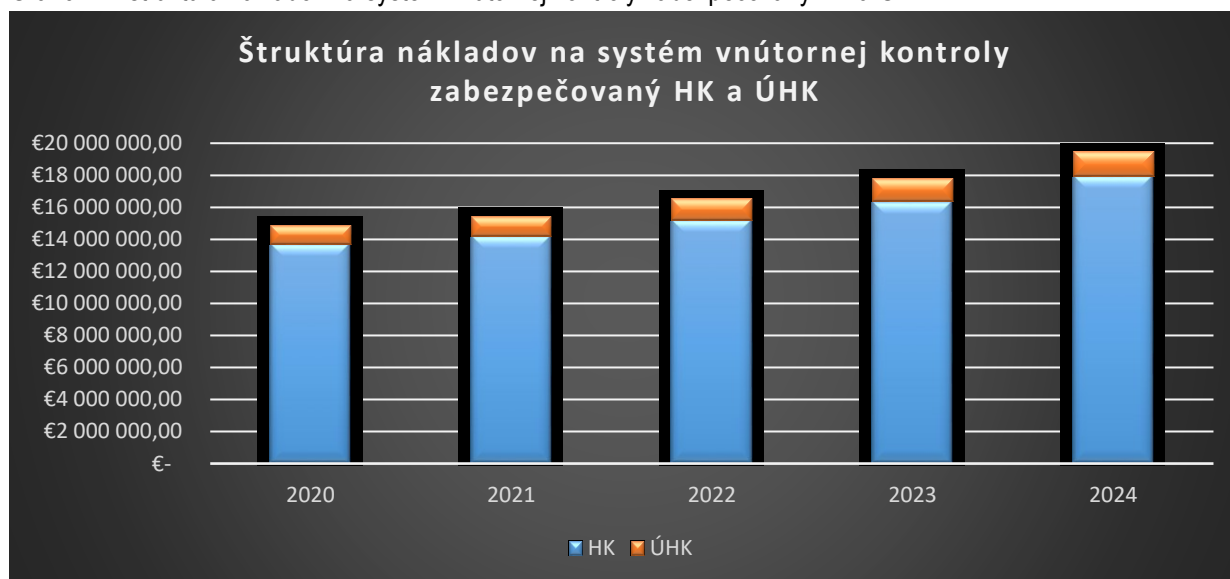
Z hľadiska financovania systému vnútornej kontroly zabezpečovaného HK je možné konštatovať, že požiadavky na finančné krytie tohto systému každoročne rastú. Detailný prehľad odhadu nákladov za SR je spracovaný v tabuľke č. 7 a grafe č. 7.

Tabuľka č. 7 – odhad výšky nákladov na HK a ÚHK (vrátane zamestnancov)

	2020	2021	2022	2023	2024
HK	13 736 785 €	14 252 543 €	15 233 742 €	16 403 633 €	17 988 647 €
ÚHK	1 175 429 €	1 219 561 €	1 303 520 €	1 403 626 €	1 539 252 €
SPOLU	14 912 214 €	15 472 105 €	16 537 263 €	17 807 259 €	19 527 899 €

Zdroj: vlastné údaje

Graf č. 7 – štruktúra nákladov na systém vnútornej kontroly zabezpečovaný HK a ÚHK

Zdroj: vlastné údaje

II. Analýza jednotlivých krajov

II.1 Nitriansky kraj

Analýzou bolo zistené, že v Nitrianskom kraji je funkcia HK obsadená v 342 obciach, zriadených je 8 ÚHK a 4 obce nemali HK zvoleného vôbec. Z obcí, ktoré nemali zvoleného HK bola jedna obec v okrese Topoľčany a tri obce v okrese Levice. Dôvodom neobsadenia funkcie HK bolo, že do vypísanej voľby sa vo všetkých prípadoch nikto neprihlásil.

V obciach Nitrianskeho kraja pôsobí spolu 201 HK. Prehľad o počte úväzkov HK je uvedený v tabuľke č. 9. Priemerná výška úväzku HK je 20 %. Najnižší priemerný úväzok HK je v okrese Zlaté Moravce (15 %), naopak najvyšší priemerný úväzok HK je v okrese Šaľa (28 %).

Analýza preukázala, že v obciach Nitrianskeho kraja pôsobí celkovo 81 mikroúväzkových HK, čo predstavuje 23,14 % zo všetkých zvolených HK (pozri graf č. 8). Z nich viac ako 48 % mikroúväzkových HK pôsobí v obciach s počtom obyvateľov menším ako 500 a priemerná výška úväzku je 12 %. Detaily o počte mikroúväzkových HK a ich zastúpení v Nitrianskom kraji sú uvedené v tabuľke č. 8.

Najväčší počet mikroúväzkových HK pôsobí v okrese Topoľčany (21), najväčší podiel mikroúväzkových HK má je v okrese Zlaté Moravce 48 %.

Graf č. 8 – štruktúra úväzkov HK Nitrianskeho kraja

Zdroj: vlastné údaje

Tabuľka č. 8 – prehľad o počte a podiely mikroúväzkových HK v Nitrianskom kraji

Nitriansky kraj	podiel mikroúväzkových HK	počet mikroúväzkových HK
menej ako 500	18,94 %	46
501 - 1 000	25,77 %	25
1 001 - 3 000	7,81 %	10
3 001 - 5 000	-	-
nad 5 001	-	-
SPOLU	23,14 %	81

Zdroj: vlastné údaje

Tabuľka č. 9 – prehľad o počte HK a počte úväzkov v Nitrianskom kraji

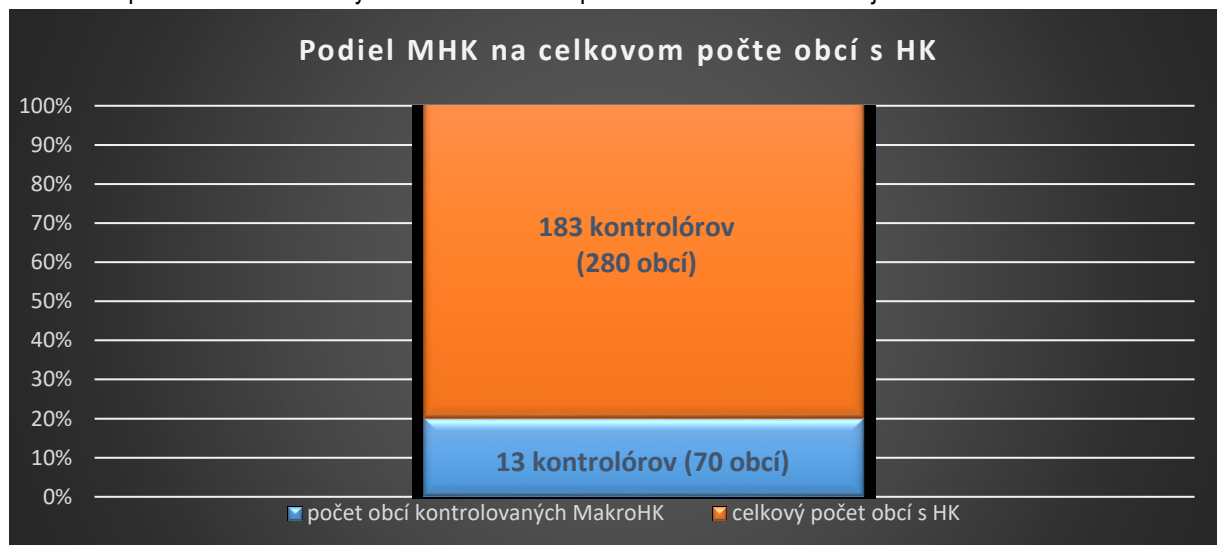
Prehľad podľa počtu obcí, kde vykonávajú činnosť HK		
Počet úväzkov / 1 HK	počet HK	počet úväzkov
1 úväzok	132	132
2 úväzky	28	56
3 úväzky	13	39
4 úväzky	9	36
5 úväzkov	6	30
6 úväzkov	3	18
7 úväzkov	2	14
8 úväzkov	2	16
9 úväzkov	1	9
SPOLU	196	350

Zdroj: vlastné údaje

Z hľadiska zastúpenia makroúväzkových HK ich v kraji pôsobí 13, z toho 12 HK má súčet všetkých úväzkov rovný alebo vyšší ako 101% a jedna kontrolórka spadá do kategórie makroúväzkových HK z dôvodu vysokého počtu obcí (8), pričom súčet všetkých jej úväzkov nie je rovný alebo vyšší ako 101 %.

Analýzou bolo zistené, že 13 HK pokrýva 20 % všetkých obcí Nitrianskeho kraja. U dvoch makroúväzkových HK dosiahla výška všetkých úväzkov hodnotu 178 % resp. 179 %. Existuje odôvodnené riziko, že činnosť HK s takýmto rozsahom je formálna a vnútorný kontrolný systém je neúčinný.

Graf č. 9 – podiel makroúväzkových HK na celkovom počte HK v Nitrianskom kraji

Zdroj: vlastné údaje

Z pohľadu finančnej náročnosti na činnosť HK a ÚHK patrí Nitriansky kraj na štvrté miesto. Odhad mzdových nákladov vychádza z priemernej mzdy v národnom hospodárstve za daný rok a zahŕňa celkové náklady na mzdu HK vrátane odvodového zaťaženia a v prípade ÚHK mzdu zamestnancov pracujúcich na ÚHK.

Tabuľka č. 10 – odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Nitrianskom kraji

	2020	2021	2022	2023	2024
HK	1 775 989,44 €	1 842 670,37 €	1 969 526,76 €	2 120 778,60 €	2 325 700,46 €
ÚHK	170 352,00 €	176 748,00 €	188 916,00 €	203 424,00 €	223 080,00 €
SPOLU	1 946 341,44 €	2 019 418,37 €	2 158 442,76 €	2 324 202,60 €	2 548 780,46 €

Zdroj: vlastné údaje

Graf č. 11 – odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Nitrianskom kraji

Zdroj: vlastné údaje

II.2 Trenčiansky kraj

Analýzou bolo zistené, že v Trenčianskom kraji je funkcia HK obsadená v 265 obciach, zriadených je 6 ÚHK a 5 obcí nemá HK zvoleného vôbec. Z obcí, ktoré nemali zvoleného HK bola jedna obec v okresoch Bánovce nad Bebravou, Nové Mesto nad Váhom, Prievidza a dve obce v okrese Považská Bystrica. Dôvodom neobsadenia funkcie HK bolo, že do vypísanej voľby sa vo všetkých prípadoch nikto neprihlásil.

V obciach Trenčianskeho kraja pôsobí spolu 159 HK. Prehľad o počte úväzkov HK je uvedený v tabuľke č. 12. Priemerná výška úväzku HK je 19 %. Najnižší priemerný úväzok HK je v okrese Bánovce nad Bebravou (11 %), naopak najvyšší priemerný úväzok HK je v okrese Prievidza (25 %).

Analýza preukázala, že v obciach Trenčianskeho kraja pôsobí celkovo 78 mikroúväzkových HK, čo predstavuje viac ako 28 % zo všetkých zvolených HK (pozri graf č. 12). Z nich viac ako 56 % pôsobí v obciach s počtom obyvateľov menším ako 500 a priemerná výška úväzku je 7 %. Detaily o počte mikroúväzkových HK a ich zastúpení v Trenčianskom kraji sú uvedené v tabuľke č. 11.

Najväčší počet mikroúväzkových HK pôsobí v okrese Považská Bystrica (15). Najväčší podiel mikroúväzkových HK má okres Myjava (70,59 %).

Graf č. 12 - štruktúra úväzkov HK Trenčianskeho kraja

Zdroj: vlastné údaje

Tabuľka č. 11 - prehľad o počte a podiely mikroúväzkových HK v Trenčianskom kraji

Trenčiansky kraj	podiel mikroúväzkových HK	počet mikroúväzkových HK
menej ako 500	56,58 %	43
501 - 1 000	34,18 %	27
1 001 - 3 000	9,30 %	8
3 001 - 5 000	-	-
nad 5 001	-	-
SPOLU	28,78 %	81

Zdroj: vlastné údaje

Tabuľka č. 12 - prehľad o počte HK a počte úväzkov v Trenčianskom kraji

Prehľad podľa počtu obcí, kde vykonávajú činnosť HK		
Počet úväzkov / 1 HK	počet HK	počet úväzkov
1 úväzok	125	125
2 úväzky	15	30
3 úväzky	3	9
4 úväzky	6	24
5 úväzkov	3	15
6 úväzkov	3	18
7 úväzkov	1	7
11 úväzkov	1	11
13 úväzkov	1	13
19 úväzkov	1	19
SPOLU	159	271

Zdroj: vlastné údaje

V trenčianskom kraji bolo 6 HK definovaných ako makroúväzkových HK. Každý z nich má v súčet úväzkov na všetkých obciach vyšší ako 100 %. Analýzou bolo zistené, že 6 HK pokrýva 23 % všetkých obcí Trenčianskeho kraja. Dvoh HK môžeme označiť ako „superkontrolórov“ nakoľko výška všetkých úväzkov dosiahla hodnotu vyššiu ako 200 %. V jednom prípade išlo o HK s počtom úväzkov 13 a celkovou výškou úväzkov 227 %. V druhom prípade mala HK uzatvorených 19 pracovných úväzkov s celkovou výškou všetkých úväzkov 210 %. U týchto HK existuje nielen riziko formálneho výkonu kontrolnej činnosti, ale existuje aj riziko súvisiace s reálnym naplnením výšky úväzku.

Graf č. 13 - podiel makroúväzkových HK na celkovom počte HK v Trenčianskom kraji

Zdroj: vlastné údaje

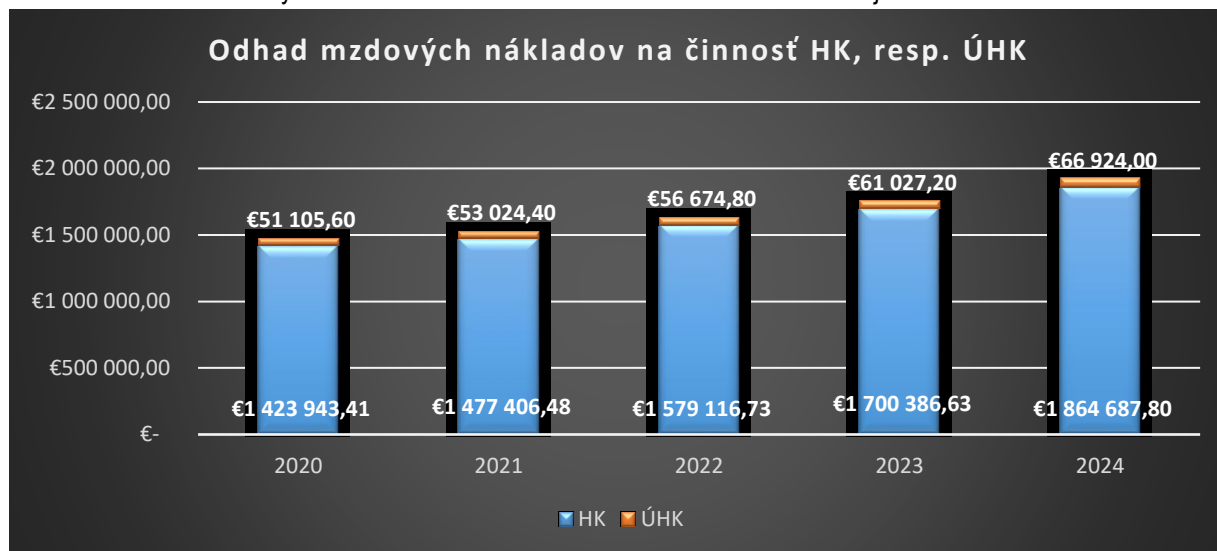
Z pohľadu finančnej náročnosti na činnosť HK a ÚHK je Trenčiansky kraj druhý najmenší. Odhad mzdových nákladov vychádza z priemernej mzdy v národnom hospodárstve za daný rok a zahŕňa celkové náklady na mzdu HK vrátane odvodového zaťaženia a v prípade ÚHK mzdu zamestnancov pracujúcich na ÚHK. Detailný prehľad za Trenčiansky kraj je uvedený v tabuľke č. 11 a grafe č. 14.

Tabuľka 13 - odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Trenčianskom kraji

	2020	2021	2022	2023	2024
HK	1 423 943,41 €	1 477 406,48 €	1 579 116,73 €	1 700 386,63 €	1 864 687,80 €
ÚHK	51 105,60 €	53 024,40 €	56 674,80 €	61 027,20 €	66 924,00 €
SPOLU	1 475 049,01 €	1 530 430,88 €	1 635 791,53 €	1 761 413,83 €	1 931 611,80 €

Zdroj: vlastné údaje

Graf č. 14 - odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Trenčianskom kraji

Zdroj: vlastné údaje

II.3 Trnavský kraj

Analýzou bolo zistené, že v Trnavskom kraji je funkcia HK obsadená v 244 obciach, zriadené sú dva ÚHK a 5 obcí nemá HK zvoleného vôbec. Z obcí, ktoré nemali zvoleného HK išlo o jednu obec z okresov Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica a Trnava. V troch prípadoch bolo dôvodom neobsadenia funkcie HK, že do vypísanej voľby sa nikto neprihlásil, v jednom prípade obec voľbu nevypísala a v jednom prípade HK mandát zanikol (bol odvolaný/vzdal sa/zomrel).

V obciach Trnavského kraja pôsobí spolu 144 HK. Prehľad o počte úväzkov HK je uvedený v tabuľke č. 15. Priemerná výška úväzku HK je 23 %

% Najnižší priemerný úväzok HK je v okrese Senica (17 %), naopak najvyšší priemerný úväzok HK je v okrese Galanta (30 %).

Analýza preukázala, že v obciach Trnavského kraja pôsobí celkovo 40 mikroúväzkových HK, čo predstavuje viac ako 16 % zo všetkých zvolených HK (pozri graf č. 15). Z nich viac ako 29 % pôsobí v obciach s počtom obyvateľov menším ako 500 a pomerne vysoké zastúpenie je aj v obciach s počtom obyvateľov od 501 do 1 000 (21 %). Detaily o počte mikroúväzkových HK a ich zastúpení v Trnavskom kraji sú uvedené v tabuľke č. 14.

Najväčší počet mikroúväzkových HK pôsobí v okresoch Skalica a Dunajská Streda (11). Najväčší podiel mikroúväzkových HK je v okrese Skalica (57,89 %).

Graf č. 15 - štruktúra úväzkov HK Trnavského kraja

Zdroj: vlastné údaje

Tabuľka č. 14 - prehľad o počte a podiely mikroúväzkových HK v Trnavskom kraji

Trnavský kraj	podiel mikroúväzkových HK	počet mikroúväzkových HK
menej ako 500	29,73 %	11
501 - 1 000	21,13 %	15
1 001 - 3 000	11,43 %	12
3 001 - 5 000	10,53 %	2
nad 5 001	-	-
SPOLU	28,78 %	81

Zdroj: vlastné údaje

Tabuľka č. 15 - prehľad o počte HK a počte úväzkov v Trnavskom kraji

Prehľad podľa počtu obcí, kde vykonávajú činnosť HK		
Počet úväzkov / 1 HK	počet HK	počet úväzkov
1 úväzok	113	113
2 úväzky	9	18
3 úväzky	6	18
4 úväzky	4	16
5 úväzkov	5	25
6 úväzkov	2	12
7 úväzkov	1	7
8 úväzkov	1	8
9 úväzkov	2	18
11 úväzkov	1	11
SPOLU	144	246

Zdroj: vlastné údaje

V Trnavskom kraji pôsobí 11 makroúväzkových HK, z toho 10 HK má súčet úväzkov na všetkých obciach vyšší ako 100 % a jeden HK spadá do kategórie makroúväzkových HK z dôvodu vysokého počtu obcí (8). Analýzou bolo zistené, že 11 HK pokrýva 31 % všetkých obcí Trnavského kraja. V Trnavskom kraji sa nachádzajú dvaja tzv. „superkontrolóri“. V jednom prípade dosahuje výška úväzku makroúväzkového HK 222 % (11 obcí) a jednom prípade ide o 9 úväzkov HK, ktorej výška všetkých úväzkov dosiahla hodnotu 321%. Aj u týchto HK existuje riziko formálneho výkonu kontrolnej činnosti, ako aj riziko súvisiace s reálnym naplnením výšky úväzku.

Graf č. 16 - podiel makroúväzkových HK na celkovom počte HK v Trnavskom kraji

Zdroj: vlastné údaje

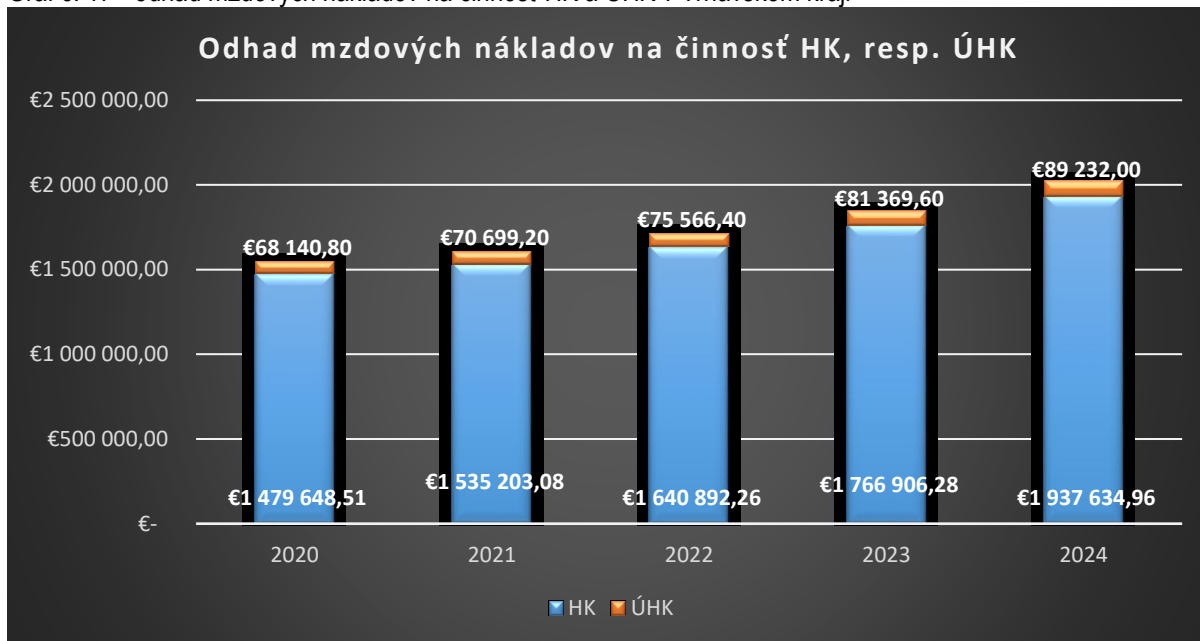
Z pohľadu finančnej náročnosti na činnosť HK a ÚHK je Trnavský kraj tretí najmenší. Odhad mzdových nákladov vychádza z priemernej mzdy v národnom hospodárstve za daný rok a zahŕňa celkové náklady na mzdu HK vrátane odvodového zaťaženie a v prípade ÚHK mzdu zamestnancov pracujúcich na ÚHK. Detailný prehľad za Trnavský kraj je uvedený v tabuľke č. 16 a grafe č. 17.

Tabuľka 16 - odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Trnavskom kraji

	2020	2021	2022	2023	2024
HK	1 479 648,51 €	1 535 203,08 €	1 640 892,26 €	1 766 906,28 €	1 937 634,96 €
ÚHK	68 140,80 €	70 699,20 €	75 566,40 €	81 369,60 €	89 232,00 €
SPOLU	1 547 789,31 €	1 605 902,28 €	1 716 458,66 €	1 848 275,88 €	2 026 866,96 €

Zdroj: vlastné údaje

Graf č. 17 - odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Trnavskom kraji

Zdroj: vlastné údaje

II.4 Žilinský kraj

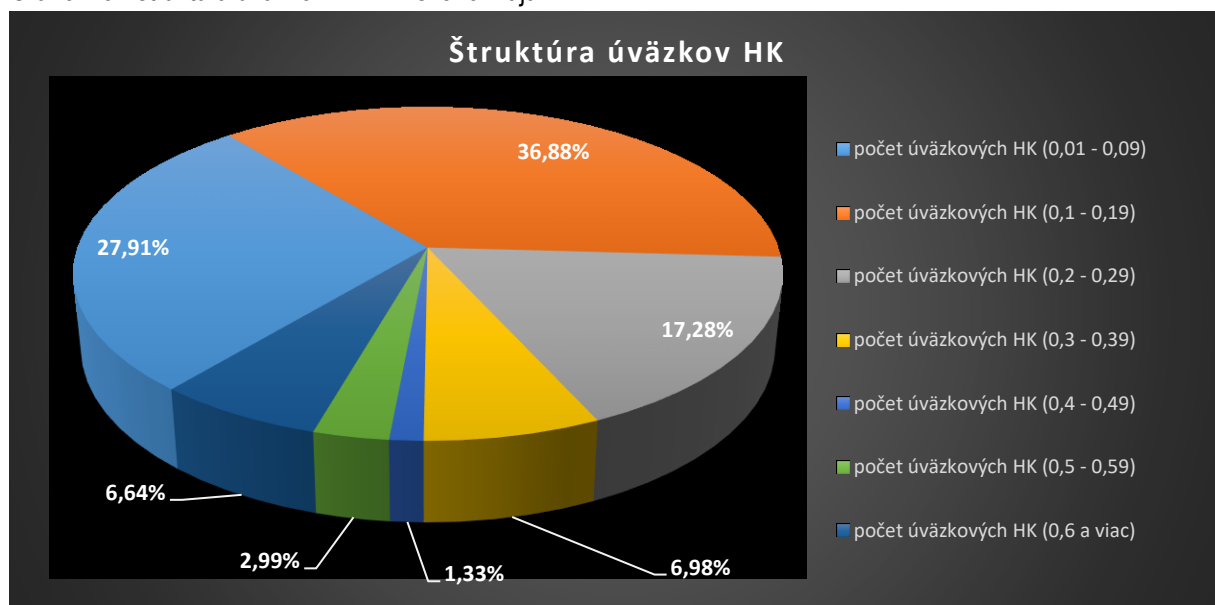
Analýzou bolo zistené, že v Žilinskom kraji je funkcia HK obsadená v 295 obciach, zriadených je 6 ÚHK a 14 obcí nemá HK zvoleného vôbec. Z obcí, ktoré nemali zvoleného HK bola jedna obec v okrese Martin, 6 obcí v okrese Turčianske Teplice a 7 obcí v okrese Liptovský Mikuláš. V 10 prípadoch bolo dôvodom neobsadenia funkcie HK, že sa do vypísanej voľby nikto neprihlásil a v 4 prípadoch obce vôbec nevy písali voľbu.

V obciach Žilinského kraja pôsobí spolu 200 HK. Prehľad o počte úväzkov HK je uvedený v tabuľke č. 18. Priemerná výška úväzku HK je 22 %. Najnižší priemerný úväzok HK je v okrese Dolný Kubín (10 %), naopak najvyšší priemerný úväzok HK je v okrese Bytča (29 %).

Analýza preukázala, že v obciach Žilinského kraja pôsobí celkovo 84 mikroúväzkových HK, čo predstavuje takmer 28 % zo všetkých zvolených HK (pozri graf č. 18). Z nich viac ako 59% % pôsobí v obciach s počtom obyvateľov menším ako 500 a priemerná výška úväzku je 9 %. Detaily o počte mikroúväzkových HK a ich zastúpení v Žilinskom kraji sú uvedené v tabuľke č. 17.

Najväčší počet mikroúväzkových HK pôsobí v okrese Žilina (15). Najväčší podiel mikroúväzkových HK je v okrese Turčianske Teplice (47,37 %).

Graf č. 18 - štruktúra úväzkov HK Žilinského kraja

Zdroj: vlastné údaje

Tabuľka č. 17 - prehľad o počte a podiely mikroúväzkových HK v Žilinskom kraji

Žilinský kraj	podiel mikroúväzkových HK	počet mikroúväzkových HK
menej ako 500	59,15 %	42
501 - 1 000	34,72 %	25
1 001 - 3 000	14,91 %	17
3 001 - 5 000	-	-
nad 5 001	-	-
SPOLU	27,91 %	84

Zdroj: vlastné údaje

Tabuľka č. 18 - prehľad o počte HK a počte úväzkov v Žilinskom kraji

Prehľad podľa počtu obcí, kde vykonávajú činnosť HK		
Počet úväzkov / 1 HK	počet HK	počet úväzkov
1 úväzok	156	156
2 úväzky	22	44
3 úväzky	11	33
4 úväzky	4	16
5 úväzkov	1	5
6 úväzkov	2	12
7 úväzkov	1	7
8 úväzkov	2	16
12 úväzkov	1	12
SPOLU	200	301

Zdroj: vlastné údaje

V kraji pôsobí 7 HK spadajúcich do kategórie makroúväzkových HK, z toho 6 majú súčet úväzkov na všetkých obciach vyšší ako 100 % a u jednej HK s počtom úväzkov 12 nedosiahol súčet všetkých úväzkov hodnotu 101 % a viac. Z pohľadu výšky úväzkov pôsobí v kraji HK, ktorého výška všetkých úväzkov dosahuje hodnotu 167 % na 6 obciach.

Graf č. 21 - podiel makroúväzkových HK na celkovom počte HK v Žilinskom kraji

Zdroj: vlastné údaje

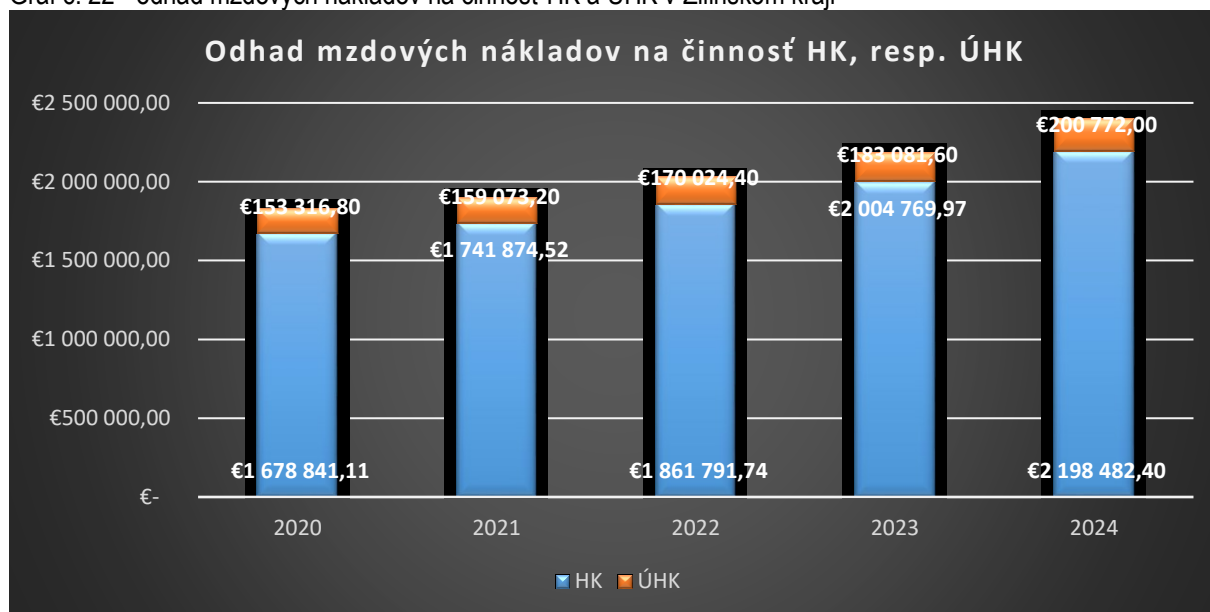
Z pohľadu finančnej náročnosti na činnosť HK a ÚHK je Žilinský kraj piaty najväčší. Odhad mzdových nákladov vychádza z priemernej mzdy v národnom hospodárstve za daný rok a zahŕňa celkové náklady na mzdu HK vrátane odvodového zaťaženie a v prípade ÚHK mzdu zamestnancov pracujúcich na ÚHK. Detailný prehľad za Žilinský kraj je uvedený v tabuľke č. 19 a grafe č. 22.

Tabuľka č. 19 - odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Žilinskom kraji

	2020	2021	2022	2023	2024
HK	1 678 841,11 €	1 741 874,52 €	1 861 791,74 €	2 004 769,97 €	2 198 482,40 €
ÚHK	153 316,80 €	159 073,20 €	170 024,40 €	183 081,60 €	200 772,00 €
SPOLU	1 832 157,91 €	1 900 947,72 €	2 031 816,14 €	2 187 851,57 €	2 399 254,40 €

Zdroj: vlastné údaje

Graf č. 22 - odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Žilinskom kraji

Zdroj: vlastné údaje

II.5 Košický kraj

Analýzou bolo zistené, že v Košickom kraji je funkcia HK obsadená v 439 obciach, zriadených je päť ÚHK a 18 obcí nemá HK zvoleného vôbec. Z obcí, ktoré nemali zvoleného HK bola jedna obec v okrese Trebišov, dve obce v okresoch Gelnica a Rožňava, šesť obcí v okrese Košice a Košice okolie a 7 obcí v okrese Michalovce. Najčastejším dôvodom neobsadenia funkcie HK bolo, že sa do vypísanej voľby nikto neprihlásil (9 obcí), v 7 prípadoch mandát zanikol (bol odvolaný/vzdal sa/zomrel) a v dvoch prípadoch obce vôbec nevypísali voľbu.

V obciach Košického kraja pôsobí spolu 199 HK. Prehľad o počte úväzkov HK je uvedený v tabuľke č. 21. Priemerná výška úväzku HK je 19 %. Najnižší priemerný úväzok HK je v okrese Sobrance (11 %), naopak najvyšší priemerný úväzok HK je v okrese Spišská Nová Ves (28 %).

Analýza preukázala, že v obciach Košického kraja pôsobí celkovo 114 mikroúväzkových HK, čo predstavuje takmer 26 % zo všetkých zvolených HK (pozri graf č. 24). Z nich takmer 47 % pôsobí v obciach s počtom obyvateľov menším ako 500 a priemerná výška úväzku je 9. Detaily o počte mikroúväzkových HK a ich zastúpení v Košickom kraji sú uvedené v tabuľke č. 20.

Najväčší počet mikroúväzkových HK pôsobí v okrese Košice (37). Najväčší podiel mikroúväzkových HK je v okrese Sobrance (50,00 %).

Graf č. 23 - štruktúra úväzkov HK Košického kraja

Zdroj: vlastné údaje

Tabuľka č. 20 - prehľad o počte a podieloch mikroúväzkových v Košickom kraji

Košický kraj	podiel mikroúväzkových HK	počet mikroúväzkových HK
menej ako 500	46,50 %	73
501 - 1 000	22,79 %	31
1 001 - 3 000	9,35 %	10
3 001 - 5 000	-	-
nad 5 001	-	-
SPOLU	25,68 %	114

Zdroj: vlastné údaje

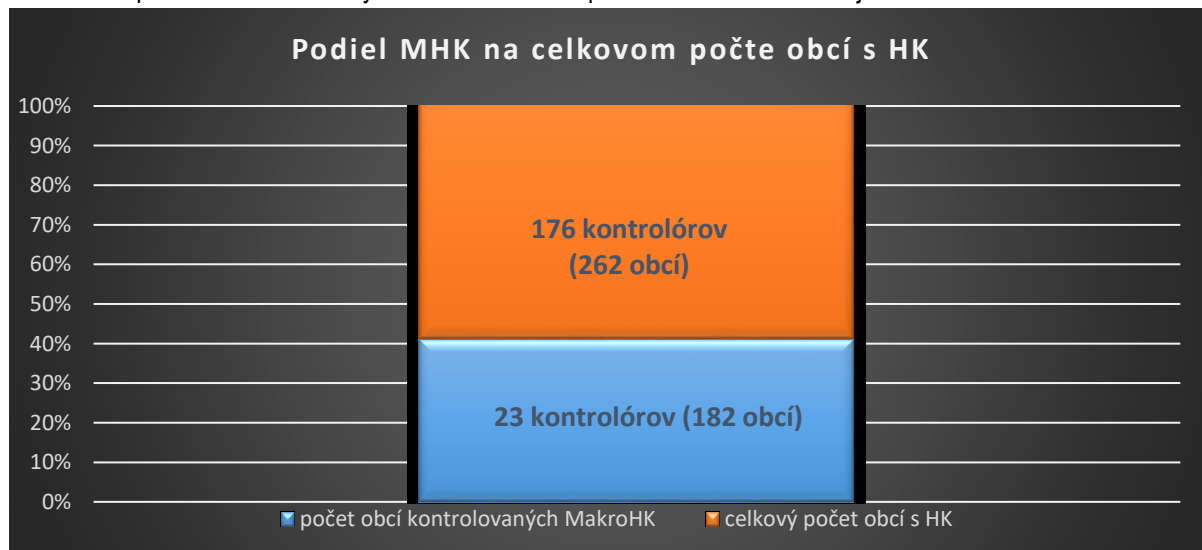
Tabuľka č. 21 - prehľad o počte HK a počte úväzkov v Košickom kraji

Prehľad podľa počtu obcí, kde vykonávajú činnosť HK		
Počet úväzkov / 1 HK	počet HK	počet úväzkov
1 úväzok	128	128
2 úväzky	27	54
3 úväzky	14	42
4 úväzky	4	16
5 úväzkov	8	40
6 úväzkov	3	18
7 úväzkov	3	21
8 úväzkov	2	16
9 úväzkov	2	18
10 úväzkov	4	40
11 úväzkov	1	11
12 úväzkov	2	24
16 úväzkov	1	16
SPOLU	199	444

Zdroj: vlastné údaje

V kraji spadá 23 HK do kategórie makroúväzkových HK, z toho 20 z nich má súčet úväzkov na všetkých obciach vyšší ako 100 % a traja HK boli zaradení medzi makroúväzkových HK z dôvodu vysokého počtu úväzkov, ale súčet ich úväzkov nie je rovný alebo vyšší ako 101%. Aj v Košickom kraji pôsobí jedna „superkontrolórka“, ktorá dosiahla na 5 obciach súčet všetkých úväzkov na úrovni 210 %, pri ktorej existuje riziko formálneho výkonu kontrolnej činnosti a riziko súvisiace s reálnym naplnením výšky úväzku.

Graf č. 25 - podiel makroúväzkových HK na celkovom počte HK v Košickom kraji

Zdroj: vlastné údaje

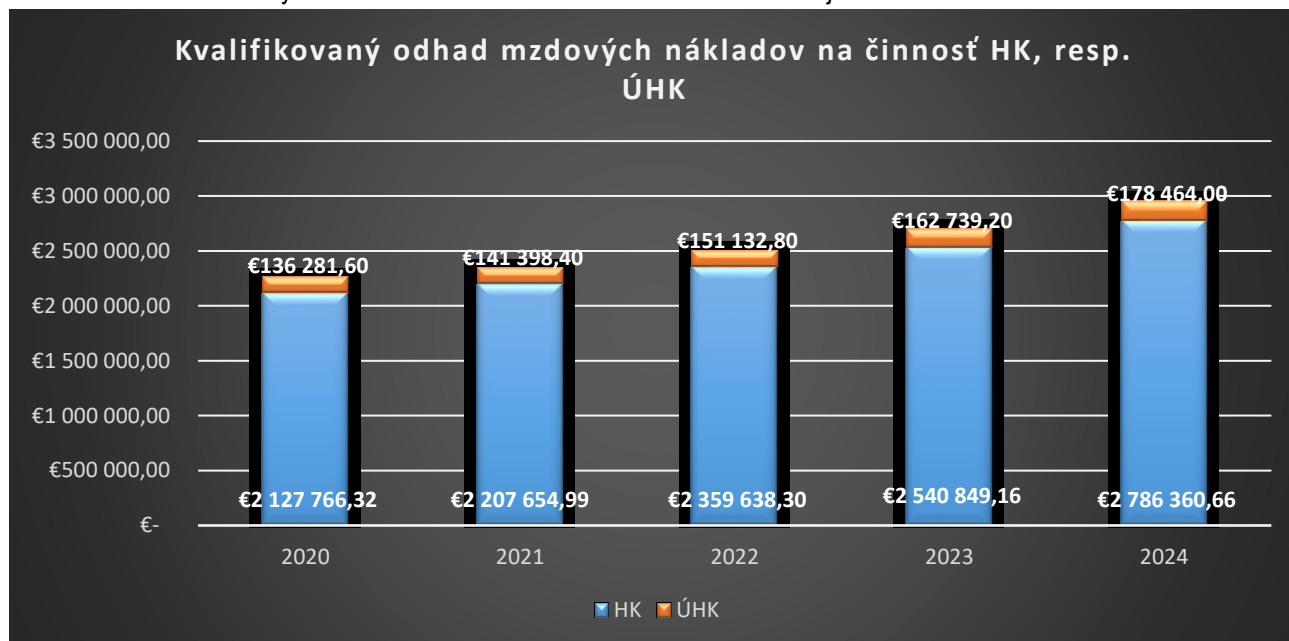
Z pohľadu finančnej náročnosti na činnosť HK a ÚHK je Košický kraj najväčší. Odhad mzdových nákladov vychádza z priemernej mzdy v národnom hospodárstve za daný rok a zahŕňa celkové náklady na mzdu HK vrátane odvodového zaťaženia a v prípade ÚHK mzdu zamestnancov pracujúcich na ÚHK. Detailný prehľad za Košický kraj je uvedený v tabuľke č. 22 a grafe č. 26.

Tabuľka č. 22 - odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Košickom kraji

	2020	2021	2022	2023	2024
HK	2 127 766,32 €	2 207 654,99 €	2 359 638,30 €	2 540 849,16 €	2 786 360,66 €
ÚHK	136 281,60 €	141 398,40 €	151 132,80 €	162 739,20 €	178 464,00 €
SPOLU	2 264 047,92 €	2 349 053,39 €	2 510 771,10 €	2 703 588,36 €	2 964 824,66 €

Zdroj: vlastné údaje

Graf č. 26 - odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Košickom kraji

Zdroj: vlastné údaje

II.6 Prešovský kraj

Analýzou bolo zistené, že v Prešovskom kraji je funkcia HK obsadená v 535 obciach, zriadených je šesť ÚHK a 123 obcí nemá HK zvoleného vôbec. Z obcí, ktoré nemali zvoleného HK bola jedna obec v okrese Poprad, dve obce v okrese Snina, tri obce v okresoch Humenné, Medzilaborce, Sabinov, štyri obce v okrese Bardejov, päť obcí v okrese Levoča, šesť obcí v okrese Kežmarok, 7 obcí v okrese Vranov nad Topľou, 15 obcí v okrese Prešov, 16 obcí v okrese Stará Ľubovňa, 28 obcí v okrese Svidník a 30 obcí v okrese Stropkov. Najčastejším dôvodom neobsadenia funkcie HK bolo, že obce vôbec nevypísali voľbu (50 obcí), do vypísanej voľby sa nikto neprihlásil (48 obcí), a mandát zanikol (bol odvolaný/vzdal sa/zomrel) HK v 25 obciach.

V obciach Prešovského kraja pôsobí spolu 241 HK. Prehľad o počte úväzkov HK je uvedený v tabuľke č. 24. Priemerná výška úväzku HK je 16 %. Najnižší priemerný úväzok HK je v okrese Humenné (7 %), naopak najvyšší priemerný úväzok HK je v okrese Poprad (28 %).

Analýza preukázala, že v obciach Prešovského kraja pôsobí celkovo 261 mikroúväzkových HK, čo predstavuje viac ako 48 % zo všetkých zvolených HK (pozri graf č.27). Z nich viac ako 73 % pôsobí v obciach s počtom obyvateľov menším ako 500 a priemerná výška úväzku je 7. Detaily o počte mikroúväzkových HK a ich zastúpení v Prešovskom kraji sú uvedené v tabuľke č. 23.

Najväčší počet mikroúväzkových HK pôsobí v okresoch Bardejov a Humenné (44). Najväčší podiel mikroúväzkových HK je v okrese Medzilaborce (74 %).

Graf č. 27 - štruktúra úväzkov HK Prešovského kraja

Zdroj: vlastné údaje

Tabuľka č. 23 - prehľad o počte a podiely mikroúväzkových HK v Prešovskom kraji

Prešovský kraj	podiel mikroúväzkových HK	počet mikroúväzkových HK
menej ako 500	73,81 %	186
501 - 1 000	42,96 %	61
1 001 - 3 000	12,73 %	14
3 001 - 5 000	-	-
nad 5 001	-	-
SPOLU	48,24 %	261

Zdroj: vlastné údaje

Tabuľka č. 24 - prehľad o počte HK a počte úväzkov v Prešovskom kraji

Prehľad podľa počtu obcí, kde vykonávajú činnosť HK		
Počet úväzkov / 1 HK	počet HK	počet úväzkov
1 úväzok	161	161
2 úväzky	27	54
3 úväzky	10	30
4 úväzky	12	48
5 úväzkov	10	50
6 úväzkov	5	30
7 úväzkov	3	21
8 úväzkov	5	40
9 úväzkov	1	9
10 úväzkov	3	30
11 úväzkov	1	11
14 úväzkov	1	14
16 úväzkov	1	16
27 úväzkov	1	27
SPOLU	241	541

Zdroj: vlastné údaje

Z kategórie makroúväzkových HK pôsobí v kraji 23 HK, z toho 16 HK má súčet úväzkov na všetkých obciach vyšší ako 100 % a 7 HK spadá do tejto kategórie z dôvodu vysokého počtu úväzkov. U dvoch makroúväzkového HK dosiahla výška všetkých úväzkov hodnotu 193 % (na 16 obciach) resp. 195 % (na 7 obciach). Jeden „superkontrolór“ dosiahol na 6 obciach celkovú výšku úväzkov na úrovni 217 %.

Graf č. 28 - podiel makroúväzkových HK na celkovom počte HK v Prešovskom kraji

Zdroj: vlastné údaje

Z pohľadu finančnej náročnosti na činnosť HK a ÚHK je Prešovský kraj druhý najväčší. Odhad mzdových nákladov vychádza z priemernej mzdy v národnom hospodárstve za daný rok a zahŕňa celkové náklady na mzdu HK vrátane odvodového zaťaženie a v prípade ÚHK mzdu zamestnancov pracujúcich na ÚHK. Detailný prehľad za Prešovský kraj je uvedený v tabuľke č. 25 a grafe č. 29.

Tabuľka č. 25 - odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Prešovskom kraji

	2020	2021	2022	2023	2024
HK	2 070 756,32 €	2 148 504,50 €	2 296 415,67 €	2 472 771,29 €	2 711 704,71 €
ÚHK	170 352,00 €	176 748,00 €	188 916,00 €	203 424,00 €	223 080,00 €
SPOLU	2 241 108,32 €	2 325 252,50 €	2 485 331,67 €	2 676 195,29 €	2 934 784,71 €

Zdroj: vlastné údaje

Graf č. 29 - odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Prešovskom kraji

Zdroj: vlastné údaje

II.7 Bratislavský kraj

Analýzou bolo zistené, že v Bratislavskom kraji je funkcia HK obsadená v 81 obciach, zriadených bolo 8 ÚHK. V Bratislavskom kraji sa v ako jedinom nevyskytuje žiadna obec bez zvoleného HK.

V obciach Bratislavského kraja pôsobí spolu 63 HK, Prehľad o počte úväzkov HK je uvedený v tabuľke č. 25. Priemerná výška úväzku HK je 33 % bez započítania okresu Bratislava. Priemerná výška úväzkov HK je v okresoch Malacký a Senec (31 %) a v okrese Pezinok dosahuje úroveň 38 %.

Z pohľadu mikroúväzkových HK pôsobia v Bratislavskom kraji len 6 – dvaja v okrese Malacký a štyria v okrese Senec. Podiel mikroúväzkových HK je 7 % a najnižší zo všetkých krajov SR.

Graf č. 30 - štruktúra úväzkov HK Bratislavského kraja

Zdroj: vlastné údaje

Tabuľka č. 25 - prehľad o počte a podiely mikroúväzkových HK v Bratislavskom kraji

Prehľad podľa počtu obcí, kde vykonávajú činnosť HK		
Počet úväzkov / 1 HK	počet HK	počet úväzkov
1 úväzok	51	51
2 úväzky	7	14
3 úväzky	1	3
4 úväzky	1	4
5 úväzkov	1	5
6 úväzkov	2	12
SPOLU	63	89

Zdroj: vlastné údaje

V Bratislavskom kraji pôsobia traja makroúväzkoví HK. Výška najvyššieho úväzku je 175 % na 6 obciach.

Graf č. 33 - podiel makroúväzkových HK na celkovom počte HK v Bratislavskom kraji

Zdroj: vlastné údaje

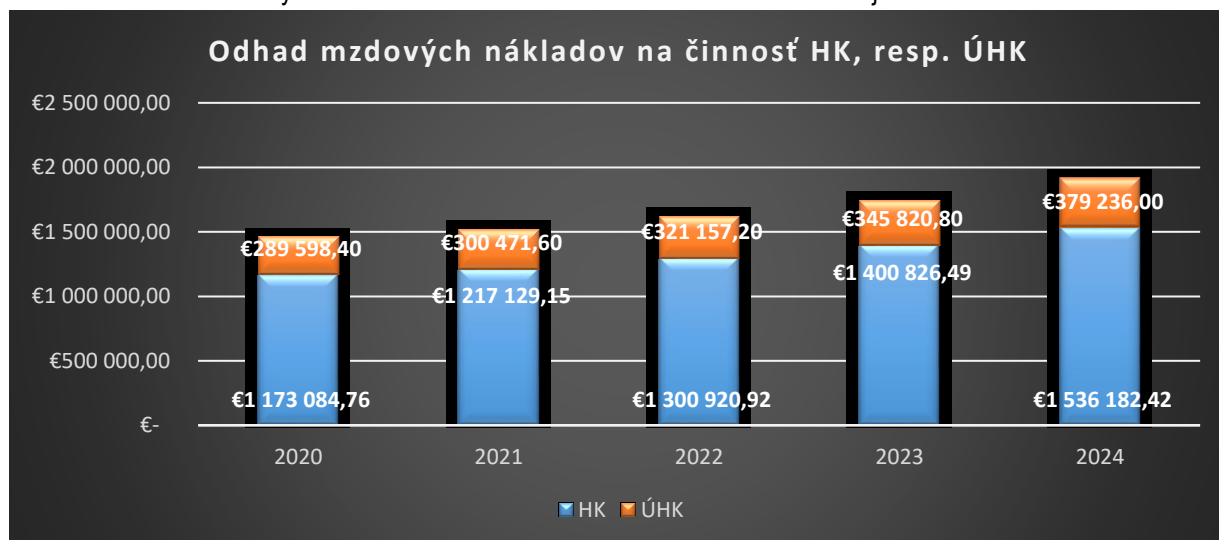
Z pohľadu finančnej náročnosti na činnosť HK a ÚHK je Bratislavský kraj najmenší. Odhad mzdových nákladov vychádza z priemernej mzdy v národnom hospodárstve za daný rok a zahŕňa celkové náklady na mzdu HK vrátane odvodového zaťaženie a v prípade ÚHK mzdu zamestnancov pracujúcich na ÚHK. Detailný prehľad za Bratislavský kraj je uvedený v tabuľke č. 24 a grafe č. 35.

Tabuľka č. 24 - odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Bratislavskom kraji

	2020	2021	2022	2023	2024
HK	1 173 084,76 €	1 217 129,15 €	1 300 920,92 €	1 400 826,49 €	1 536 182,42 €
ÚHK	289 598,40 €	300 471,60 €	321 157,20 €	345 820,80 €	379 236,00 €
SPOLU	1 462 683,16 €	1 517 600,75 €	1 622 078,12 €	1 746 647,29 €	1 915 418,42 €

Zdroj: vlastné údaje

Graf č. 35 - odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Bratislavskom kraji

Zdroj: vlastné údaje

II.8 Banskobystrický kraj

Analýzou bolo zistené, že v Banskobystrickom kraji je funkcia HK obsadená v 483 obciach, zriadených je 5 ÚHK a 27 obcí nemá HK zvoleného vôbec. Z obcí, ktoré nemali zvoleného HK bola jedna obec z okresov Brezno, Žarnovica, Žiar nad Hronom, dve v okrese Veľký Krtíš, tri v okrese Zvolen, štyri v okrese Revúca, päť v okrese Lučenec a 6 v okrese Rimavská Sobota. Najčastejším dôvodom neobsadenia funkcie HK bolo, že do vypísanej voľby sa nikto neprihlásil (12 obcí), mandát HK zanikol (bol odvolaný/vzdal sa/zomrel) v 9 obciach a v 6 prípadoch obec voľbu nevy písala.

V obciach Banskobystrického kraja pôsobí spolu 253 HK. Prehľad o počte úväzkov HK je uvedený v tabuľke č. 26. Priemerná výška úväzku HK je 18 %. Najnižší priemerný úväzok HK je v okrese Veľký Krtíš (9 %), naopak najvyšší priemerný úväzok HK je v okrese Žarnovica (26 %).

Analýza preukázala, že v obciach Banskobystrického kraja pôsobí celkovo 198 mikroúväzkových HK, čo predstavuje viac ako 40 % zo všetkých zvolených HK (pozri graf č. 36). Z nich viac ako 62 % pôsobí v obciach s počtom obyvateľov menším ako 500 a priemerná výška úväzku je 9%. Detaily o počte mikroúväzkových HK a ich zastúpení v Banskobystrickom kraji sú uvedené v tabuľke č. 25.

Najväčší počet mikroúväzkových HK pôsobí v okrese Rimavská Sobota (45). Najväčší podiel mikroúväzkových HK je v okrese Krupina (76,47 %).

Graf č. 36 - štruktúra úväzkov HK Banskobystrického kraja

Zdroj: vlastné údaje

Tabuľka č. 25 - prehľad o počte a podiely mikroúväzkových HK v Banskobystrickom kraji

Banskobystrický kraj	podiel mikroúväzkových HK	počet mikroúväzkových HK
menej ako 500	62,55 %	162
501 - 1 000	21,37 %	25
1 001 - 3 000	11,63 %	10
3 001 - 5 000	12,50 %	1
nad 5 001	-	-
SPOLU	40,57 %	198

Zdroj: vlastné údaje

Tabuľka č. 26 - prehľad o počte HK a počte úväzkov v Banskobystrickom kraji

Prehľad podľa počtu obcí, kde vykonávajú činnosť HK		
Počet úväzkov / 1 HK	počet HK	počet úväzkov
1 úväzok	36	72
2 úväzky	18	54
3 úväzky	6	24
4 úväzky	8	40
5 úväzkov	2	12
6 úväzkov	5	35
7 úväzkov	1	8
8 úväzkov	1	9
9 úväzkov	1	10
10 úväzkov	1	11
11 úväzkov	1	12
12 úväzkov	2	30
15 úväzkov	36	72
SPOLU	253	488

Zdroj: vlastné údaje

V kraji spadá 15 HK do kategórie makroúväzkových HK, z toho 12 má v súčet úväzkov na všetkých obciach vyšší ako 100 % a traja HK boli zaradení medzi makroúväzkových HK dosiahla z dôvodu vysokého počtu úväzkov. Najvyšší úväzok u HK v Banskobystrickom kraji bol 184 % na 15 obciach.

Graf č. 37 - podiel makroúväzkových HK na celkovom počte HK v Banskobystrickom kraji

Zdroj: vlastné údaje

Z pohľadu finančnej náročnosti na činnosť HK a ÚHK je Banskobystrický kraj tretí najväčší. Odhad mzdových nákladov vychádza z priemernej mzdy v národnom hospodárstve za daný rok a zahŕňa celkové náklady na mzdu HK vrátane odvodového zaťaženie a v prípade ÚHK mzdu zamestnancov pracujúcich na ÚHK. Detailný prehľad za Banskobystrický kraj je uvedený v tabuľke č. 27 a grafe č. 38.

Tabuľka č. 27 - odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Banskobystrickom kraji

	2020	2021	2022	2023	2024
HK	2 006 755,08 €	2 082 100,28 €	2 225 439,93 €	2 396 344,89 €	2 627 893,55 €
ÚHK	136 281,60 €	141 398,40 €	151 132,80 €	162 739,20 €	178 464,00 €
SPOLU	2 143 036,68 €	2 223 498,68 €	2 376 572,73 €	2 559 084,09 €	2 806 357,55 €

Zdroj: vlastné údaje

Graf č. 38 - odhad mzdových nákladov na činnosť HK a ÚHK v Banskobystrickom kraji

Zdroj: vlastné údaje

III. Stakeholderi

V rámci spracovania analýzy sa kontrolóri NKÚ SR zúčastnili stretnutia s hlavnými kontrolórmí samosprávnych krajov a zorganizovali odborné stretnutie so zástupcami Združenia hlavných kontrolórov SR, Asociácie kontrolórov územnej samosprávy, ZMOSu, Združenia hlavných kontrolórov samosprávnych krajov a kontrolórmí územnej samosprávy.

Predmetom stretnutí bola diskusia o problémoch, ktoré boli identifikované v rámci tejto predbežnej štúdie a problémoch, ktoré vníma odborná obec v súvislosti so zabezpečením vnútorného kontrolného systému prostredníctvom HK.

Boli identifikované problémy z oblasti pracovno-právnej, kde nastáva problém v prípade dlhodobej práceneschopnosti HK, resp. nástupe na materskú, či rodičovskú dovolenku, ako aj z pohľadu oprávnenosti nároku na odstupné po ukončení výkonu funkcie HK. Ako problematické sa javí aj financovanie systému HK na mestách, kde nie je jednoznačne definovaný spôsob financovania systému vnútornej kontroly. V prípade zníženia objemu finančných prostriedkov môže mať toto vplyv na výkon kontrolnej činnosti (pozn. dochádza k zníženiu počtu zamestnancov na ÚHK). Niektoré obce vedome ignorujú zákonnú povinnosť mať zvoleného HK, nakoľko sú si vedomé, že za uvedené porušenie zákona im nehrozí žiadna sankcia.

Ďalší významný problém spočíva v rozsahu kontrolnej činnosti. Z pohľadu zákona sú si všetky obce rovné, čo znamená, že zákon nerozlišuje medzi obcou ktorá má do 1 000 obyvateľov (pozn. takýchto obcí je na Slovensku viac ako 1 800, čo predstavuje 63 % podiel zo všetkých subjektov miestnej územnej samosprávy), ktorá zabezpečuje menší rozsah kompetencií a teda aj predpokladaný rozsah kontrolnej činnosti bude menší a obcou (mestom) ktoré má niekoľko tisíc obyvateľov. Všetkým zúčastneným stranám by pomohli jasné pravidlá aj pre túto oblasť. Jedným z navrhovaných riešení by bolo zákonné stanovenie minimálnej a maximálnej výšky úväzku pre HK v závislosti od veľkosti obce.

Nemenej závažným problémom súvisiacim s výkonom činnosti HK je nízka vymožitelnosť práva z pohľadu vzťahu HK a kontrolovaný subjekt. Hlavní kontrolóri požadujú prijatie opatrení a správu o ich plnení, avšak nemajú žiadne zákonné možnosti, aby presadili svoje odporúčania, keďže sú to iba odporúčania. Rovnako nemajú žiadne možnosti zasiahnuť, ak kontrolovaný subjekt si nesplní svoje povinnosti podľa zákona o finančnej kontrole a audite, napríklad nepredloží doklady ku kontrole, čím znemožní výkon kontroly.

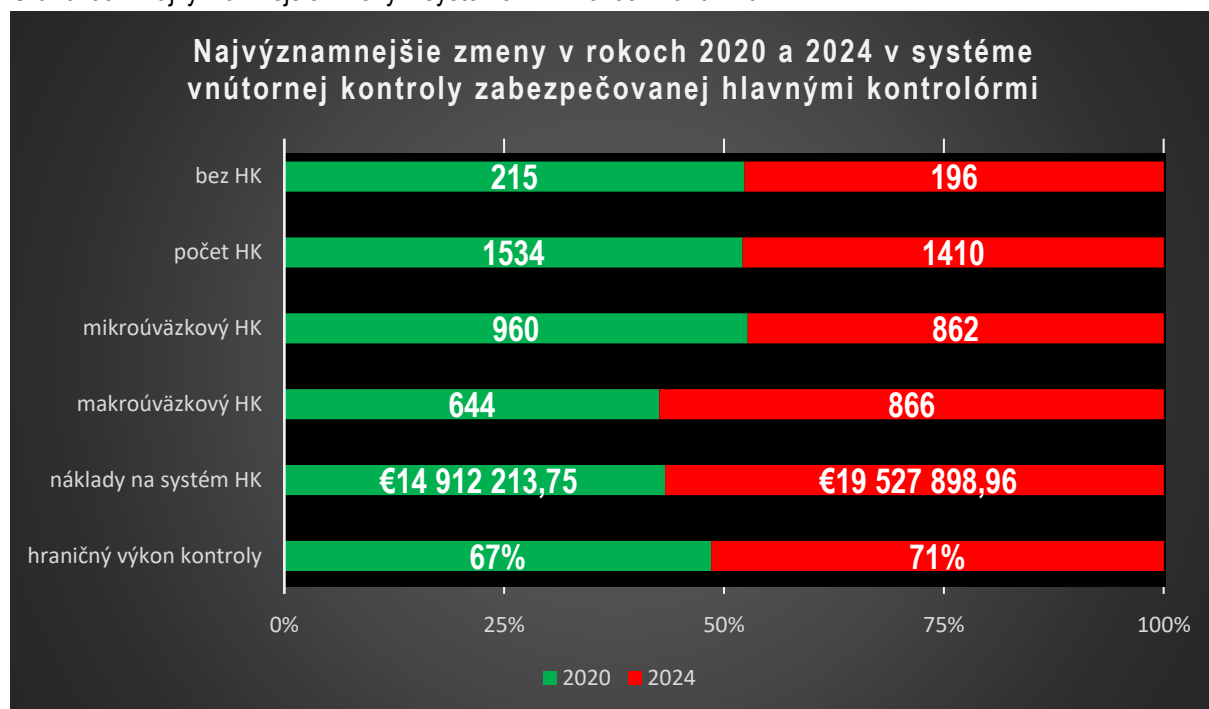
Ďalšou problematickou oblasťou je odborná kvalifikácia a spôsob overenia kvalifikačných predpokladov na výkon činnosti HK. Z pohľadu zákona stačí na výkon tejto funkcie ukončené minimálne úplné stredné vzdelanie. Vzhľadom na charakter práce (pozn. práca s rozpočtom, zákonmi, vyhláškami, nariadeniami, procesné otázky v oblasti tvorby interných noriem, verejného obstarávania atď.) je pri väčších subjektoch táto zákonná podmienka nedostatočná. V súčasnosti neexistuje strešný orgán, ktorý by zabezpečoval dohľad na odbornosťou HK, tak ako je tomu pri iných obdobných profesiách, tak ako je tomu napríklad u auditorov. Aplikácia prax ukazuje, že je potrebné zvážiť profesionalizáciu funkcie HK.

Na základe identifikovaných rizík súvisiacich s makroúväzkovými HK absolvovali kontrolóri stretnutie so zástupcami Inšpektorátu práce. Z pohľadu zákona o obecnom zriadení nedochádza k jeho porušeniu tým, že HK má uzatvorených viacero úväzkov. Problém môže nastať z pohľadu zákonníka práce. Ako najviac rizikovní sa javia kontrolóri, ktorých súčet všetkých úväzkov je vyšší ako 170%. Uvedené bude predmetom ďalšej diskusie s možnosťou odstúpenia Inšpektorátu práce.

IV. Závěry

Na základe vyššie uvedených skutočností NKÚ SR vypracovalo porovnanie najvýznamnejších zmien v oblasti fungovania vnútorného kontrolného systému zabezpečovaného HK a následne formulovalo závery a odporúčanie k oblastiam, ktoré sú rizikové a u ktorých je potrebné uskutočniť systémové zmeny s cieľom zabezpečenia účinného vnútorného kontrolného systému zabezpečovaného HK.

Graf č. 39 – najvýznamnejšie zmeny v systéme HK v rokoch 2020 - 2024

Na základe vyššie uvedených informácií NKÚ SR konštatuje zhoršenie podmienok súvisiacich so zabezpečením účinného kontrolného mechanizmu prostredníctvom činnosti HK. Na nakladanie s verejnými financiami v podmienkach územnej samosprávy dohliada menší počet ľudí, zvýšil sa počet HK, ktorí vykonávajú činnosť HK na viacerých obciach (pozn. počet HK, ktorí vykonávajú činnosť na 6 a viacerých obciach stúpil o 26 HK) a celý systém stojí v porovnaní s rokom 2020 o približne 4,6 mil eur viac.

Inak povedané, každoročne platíme viac za systém, ktorý má zo zákona nízke požiadavky na odbornosť a nemá stanovené podmienky kvality.

Zistený stav: obce nemajú HK

Záver: analýza identifikovala, že z celkového počtu miest a obcí SR HK nemalo zvoleného 196 obcí, čo predstavuje 6,69 % podiel. Týmto dochádza u uvedených obcí nielen k porušeniu zákona o obecnom zriadení, ale najmä k stavu, keď v obci nefunguje nezávislý kontrolný mechanizmus odhaľujúci nedostatky prípadné porušenia zákona v činnostiach obce, ktorý HK predstavuje. Typickým znakom pre väčšinu obcí bez obsadenia funkcie HK je nízky počet obyvateľov. Až 87,24 % týchto obcí spadá do kategórie do 500 obyvateľov. Príkladom zlyhania systému je okres Stropkov, kde takmer 70 % obcí nemá zvoleného HK vôbec.

Odporúčanie: je potrebné vykonať také legislatívne zmeny, najmä v oblasti zdrojov financovania, ktoré tento stav zmenia, alebo zmeniť celkový systém obsadzovania postu HK, napr. ustanovenie komory HK podľa vzoru komory audítorov.

Zistený stav: vysoký podiel mikroúväzkových HK

Záver: z celkového počtu miest a obcí SR, ktoré majú zvoleného HK, sú mikroúväzkoví HK na 862 obciach, čo predstavuje 31,58 %. Premietnutím do praxe môžeme konštatovať, že takmer tretina všetkých HK v rámci SR má z pohľadu výšky úväzku nedostatok času na kontrolu. Aj v tomto prípade sa potvrdila závislosť výšky úväzku na veľkosti obce. Obce s nižším počtom obyvateľov a nižším rozpočtom spravidla obsadzujú pozíciu HK na úrovni mikroúväzku. Z celkového počtu 862 mikroúväzkových HK, tvoria kontrolóri pôsobiaci na obciach do 500 obyvateľov až 59,37 %. Najväčší podiel mikroúväzkových HK je v Prešovskom kraji (48 %) a Banskobystrickom kraji (41 %).

Odporúčanie: je potrebné vykonať také legislatívne zmeny, najmä v oblasti zdrojov financovania, ktoré tento stav zmenia, alebo zmeniť celkový systém obsadzovania postu HK, napr. ustanovenie komory HK podľa vzoru komory audítorov.

Zistený stav: vysoký počet makroúväzkových HK

Záver: z celkového počtu miest a obcí SR a zvolených HK tvoria makroúväzkoví HK 8% a svojou činnosťou pokrývajú 31,72 % všetkých obcí. V praxi to znamená, že 110 HK v rámci SR, kontroluje takmer tretinu všetkých obcí SR (866). Bolo zistené, že najväčší počet makroúväzkových HK pôsobí v regiónoch s vysokou nezamestnanosťou, resp. s obmedzenými možnosťami nájsť si prácu.

V rámci tejto kategórie NKÚ SR poukazuje na zásadný legislatívny nedostatok, kedy súčasná platná legislatíva umožňuje výkon činnosti HK bez obmedzenia. Z uvedeného dôvodu v rámci SR pôsobia HK, ktorí pôsobia na viac ako 10 obciach (30), resp. ktorých úväzok je tak vysoký, že nie je možné reálne zabezpečiť takýto výkon kontroly jedným človekom. Príkladom takto nefungujúceho systému je pôsobenie HK, ktorí majú 345% resp. 297 % úväzok.

Odporúčania: potrebné upraviť príslušnú legislatívu (zákon o obecnom zriadení), resp. vypracovať nový legislatívny návrh, ktorý by v celej svojej šírke obsahoval činnosť HK.

Zistený stav: financovanie HK a kvalita

Záver: systém zabezpečenia vnútornej kontroly prostredníctvom HK nie je z pohľadu financovania zanedbateľný. Celkové náklady súvisiace s úhradou miezd HK, miezd zamestnancov ÚHK vrátane odvodového zaťaženia v roku 2024 odhadlo NKÚ SR na úrovni viac ako 19,5 mil. eur, čo je suma vyššia ako ročný rozpočet NKÚ SR na daný rok. Celkové finančné zaťaženie za obdobie rokov 2020 – 2024 sa odhaduje na úrovni viac ako 84 mil. eur.

Odporúčanie: potrebné upraviť príslušnú legislatívu najmä z pohľadu kvalifikácie na výkon funkcie HK (či už podmienené rokmi praxe alebo odborným vzdelaním).

Súhrnné zhodnotenie:

Na základe vykonanej analýzy je možné konštatovať, že súčasný systém vnútornej kontroly zabezpečovaný prostredníctvom HK nesie vysokú mieru rizika spojeného s neúčinnosťou nezávislej zložky vnútorného kontrolného systému. Je zložité hovoriť o účinnosti vnútorného kontrolného systému, ak z 2 927 miest a obcí SR takmer 7 % obcí nemá HK vôbec, viac ako 31 % obcí má zvoleného HK na tak malý úväzok, že ten nemá na výkon riadnej, včasnej a odbornej kontroly prakticky čas a viac ako 31 % obcí má zvolených HK, ktorí majú príliš veľký počet obcí, resp. rozsah úväzkov na to, aby mohli vykonávať a zabezpečovať riadny výkon kontroly.

V súvislosti s vyššie uvedenými zisteniami považujeme za nevyhnutné zdôrazniť, že za uvedený stav nenesie zodpovednosť obec, mesto, či HK. Uvedený stav spôsobuje nastavenie uvedeného systému aj vďaka nedostatočnej a nedôslednej právnej úprave. Táto na jednej strane nevytvára podmienky pre kvalitný výkon kontrolnej činnosti, zohľadňujúce špecifiká územnej samosprávy na Slovensku a súčasne na strane druhej vytvára priestor pre špekulantov, ktorí uprednostňujú vlastný záujem.

Inštitút HK má v podmienkach územnej samosprávy naďalej nezastupiteľné a nespochybniteľné miesto, ktoré si však vyžaduje pre svoje lepšie fungovanie reformu, rovnako tak ako systém fungovania celej územnej samosprávy Slovenska.